

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Nummela, Ilkka

Title: Jakaja puuttuu

Year: 2018

Version:

Please cite the original version:

Nummela, I. (2018, 8.3.2018). Jakaja puuttuu. Tiedeblogi.
<https://www.jyu.fi/fi/blogit/tiedeblogi/ilkka-nummela-jakaja-puuttuu>

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

Ilkka Nummela: Jakaja puuttuu

Monella tammikuusta 2018 kului kohtalainen tovi vaalikeskustelujen ja -haastattelujen seuraamiseen. Tasavallan presidentiksi pyrkineet esittivät jokseenkin yhdensuuntaisia näkemyksiä siitä, että eriarvoistuminen on lisääntymässä Suomessa. Kukaan asian esille ottaneista ei kertonut, mihin verrattuna eriarvoisuus on lisääntynyt.

Akateemisissa ympyröissä sellaisella argumentaatiolla ei kovin pitkälle päästä. Näytöksi tuskin käyvät keskustelupalstoilla toistuvat toteamukset, Marxia mukaillen, rikkaiden rikastumisesta ja köyhien köyhtymisestä. Näyttönä muutoksista niillä usein riittää oma kokemus tai luulo.

Voin jakaa presidenttiehdokkaiden huolen, ennen muuta alueellisen eriarvoistumisen osalta. Pylkönmäkeläisten huoli oman lähikauppansa katoamisesta on kansalaisten hengissä pysymisen kannalta aivan toisen luokan kysymys kuin Michelin-tähtien määrä Helsingin ravintoloissa.

Vaalitentissä nousi esille myös varallisuusarvojen erilainen muuttuminen: taantuvien alueiden asuntoja ei voi vaihtaa vastaaviin työtä ja toimeentuloa tarjoavien alueilla. Kysymys salolaisen miljoonatalon arvon puolittumisesta vaikutti tässä keskustelussa oudolta, kun puolella miljoonalla saisi hyvinkin kymmenen asuttavaa taloa syrjäkyliiltä.

Tuloerot Suomessa ovat pieniä moneen muuhun maahan verrattuna. Eturivin taloustutkijamme ovat toistaneet tilastojen kertoman: tällä vuosisadalla tuloerot eivät

ole paljoa muuttuneet. Nykyisin pitäisi kaikista tuloista jakaa uudelleen vajaa kolmasosa, jotta kaikilla olisi tasan yhtä paljon.

Historian ja etnologian laitoksella on tutkittu taloudellista eriarvoisuutta puoli vuosisataa. Sen valossa nykyinen eriarvoisuuskeskustelu vaikuttaa olevan irrallaan menneisyydestämme. Yksi 1900-luvun suurista megatrendeistä oli, Pertti Haapalaa lainaten, taloudellisen eriarvoisuuden huikea pienentyminen, ei siis suurentuminen. Jos tämän vuosisadan alussa tuloista olisi pitänyt jakaa täydellisen tasa-arvon saavuttamiseksi vajaa kolmasosa, niin reilu sata vuotta sitten samaan olisi tarvittu noin kaksi kolmasosaa.

Tuossa vaiheessa taloudellinen eriarvoisuus Suomessa oli jo vähenemässä. Lundilaisten kollegojen kanssa tekeillä olevien tutkimustemme mukaan varallisuuserot täällä olivat 1750-luvulla todella suuret muuhun läntiseen maailmaan ja myöhempisiin aikoihin verrattuna. Viime vuosisadan taloudellinen edistys on siis tarkoittanut yhä leveämpää leipää ja yhä useammalle suomalaiselle. Eikä muutosta ole ainakaan vielä havaittavissa, jos asioita suhteuttaa.

Ilkka Nummela, taloushistorian professori emeritus, 7.3.2018

URN:NBN:fi:jyu-201803061660